

Årsrapport for 2020 fra SNO til Lofotodden nasjonalparkstyre.

SNO lokalt: Brit Grønmyr

I tillegg har Mads Hansen, SNO-Svolvær, vært med på en del arbeid.

Forsidefoto: To besøkende har vært på overnatting på Buessanda i Lofotodden nasjonalpark og går over Einangen på tur tilbake til skyssbåten. Helvetestind i bakgrunnen.

Innhold

1.1	Kontroll og tilsyn	4
1.1.1	Om aktiviteten og resultatene	4
1.1.2	Anbefalte oppfølgingspunkter.....	5
1.2	Formidling og informasjon.....	6
1.2.1	Kort om aktiviteten	6
1.2.2	Utviklingstrekk og anbefalt oppfølging	6
2.	Bestillingsoppgaver.....	7
2.1.1	Føringer fra KLD, Miljødirektoratet og nasjonalparkstyre	7
2.2	Forarbeider til stitilrettelegging.....	8
2.2.1	Aktiviteter og resultater	8
2.2.2	Anbefalte oppfølgingspunkt	8
2.3	Ferdselstilling	9
2.3.1	Aktivitet og resultat	9
2.3.2	Anbefalte oppfølgingspunkter.....	9
3.	Vedlegg.....	10

Innledning

Dette er den første årsrapporten fra SNO til Lofotodden nasjonalparkstyre. Stillingen som lokalt SNO har vært besatt siden 8. juni inneværende år og det går i starten naturlig nok en del tid til å gjøre seg kjent med området og stillingen og oppgavene som har med det.

Årsrapporten er en oppsummering av det arbeidet som SNO har gjort og vært med på for nasjonalparken i 2020. For hvert tema er det sagt litt om hvilken aktivitet som er utført og om det er anbefalinger for veien videre.

Sommeren 2020 var en spesiell sommer. COVID-19 gjorde at de store utenlandske folkemengdene uteble, men nordmenn på innenlandsferie besøkte Lofoten i tilstrekkelige mengder til at det ble både trafikkaos på vegene og kø forfotografering på toppen av Ryten. Det overordnede inntrykket er at de besøkende har flokket seg på plassene kjent fra sosiale medier, mens de mindre kjente stedene i parken har hatt en rolig sommer.

SNO lokalt er samlokalisert med nasjonalparkforvaltninga og samarbeider om oppgaver både inne og ute. I juni var det dessuten fellessamling for alle nasjonalparkforvalterne i Nordland i Lofotodden nasjonalpark, og begge de ferske SNOerne i Lofoten var invitert med. I løpet av sommeren har vi også vært hatt besøk av kollegaer fra SNO andre steder i landet. I juli var Liv Byrkjeland fra SNO-Breheimen innom og gav lokalt SNO og nasjonalparkforvalter ei god, praktisk innføring i effektmåling. Dette er noe som forvaltningen skal bruke fremover for å overvåke naturtilstanden i utvalgte områder. I dette tilfellet konsentrerte vi oss om å overvåke utviklinga på stislitasjen på Ryten. I juli og september var Anne Rudsengen fra SNO-Jostedalbreen på besøk, og tema var da stitilrettelegging. Mer om disse besøkene under punkt 2.2 Forarbeider til stitilrettelegging.

Denne årsrapporten gir også et litt større bilde av arbeidet til lokalt SNO utover arbeidet i og med Lofotodden nasjonalpark.

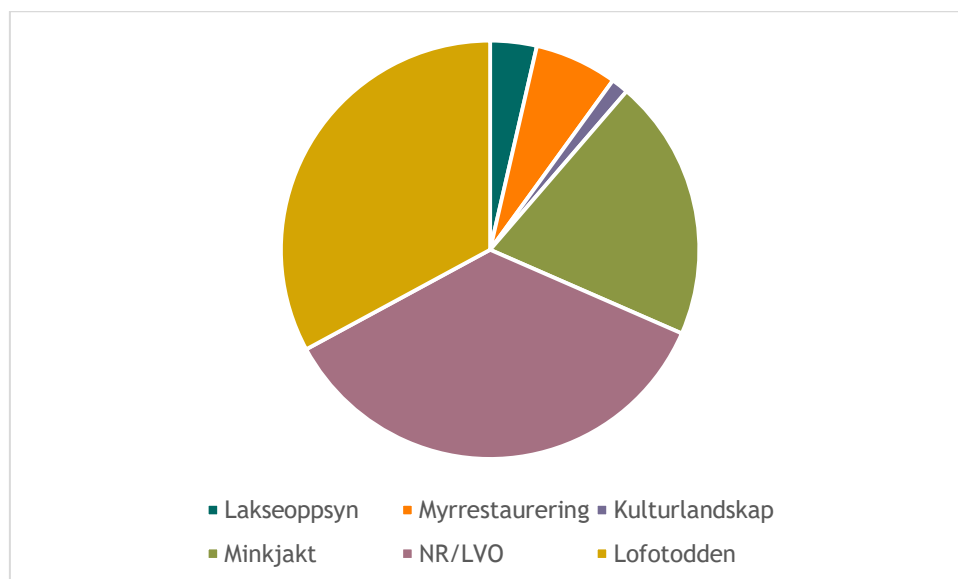
1. Kjerneoppgaver (kontroll, tilsyn, informasjon, mv)

Miljødirektoratet er et statlig forvaltningsorgan underlagt Klima- og miljødepartementet (KLD). Statens naturoppsyn (SNO) er Miljødirektoratets operative feltorgan. SNO ivaretar nasjonale miljøverdier og forebygger miljøkriminalitet. Oppgavene spenner fra kontroll, overvåking og informasjon, til skjøtsel og tilrettelegging i verneområder. SNO har også mange oppgaver knyttet arter som villrein, laks og fjellrev, samt registrering, dokumentasjon og felling av store rovdyr.

Ledelsen i SNO sitter i Trondheim, og det er ca 60 lokalkontor spredd over hele landet.

Ifølge førte timer har SNO-ansatte lokalt utført til sammen omtrent 53 dagsverk knyttet til nasjonalparken fra begynnelsen av juni til midten av november. Av disse har 16 dagsverk vært i felt. Feltaktivitet inkluderer både ordinært oppsyn/tilsyn, registreringsarbeid og diverse tiltak. I all hovedsak er arbeidet utført av Brit Grønmyr, men noe arbeid er også ført av Mads Hansen.

Kakediagrammet under viser fordeling av ulike oppgaver i felt fra SNO-Reine for 2020. Siden det er det første året i jobben har flere ulike fagområder blitt besøkt, og det er brukt ekstra tid på å bli kjent, blant annet i de mange mindre verneområdene i Vesterålen og Lofoten.

1.1 Kontroll og tilsyn

1.1.1 Om aktiviteten og resultatene

Både SNO og nasjonalparkstyret kan på fritt grunnlag melde brudd på verneforskrifta. SNO har i 2020 ikke meldt noen for brudd på verneforskriften.

En av bestillingene fra nasjonalparkstyret er at det skal holdes et ekstra oppsyn med droneaktivitet i nasjonalparken. Dette er ifølge verneforskriften forbudt. Dette har vært gjennomført både ved egne oppsynsturer til Kvalvika/Ryten og Bunessanden, og oppmerksomhet rundt det på oppsynsturer med andre formål. Det er ikke observert bruk av droner av oppsynet under feltaktivitet i nasjonalparken i 2020.

1 Verneskilt med underskilt i Torsfjorden

Droner er de siste årene blitt allemannseie, og mange spektakulære og kreative filmer er å finne på verdensveven. Forvalter har satt opp underskilt på verneskiltene ved de mest brukte innfallsportene, men likevel har nasjonalparkstyret anmeldt dronefilmer fra i sommer som har ligget ute på sosiale medier.

I fjor fikk SNO sentrale føringer fra Miljødirektoratet på kontroll på alle dispensasjoner gitt i perioden 2014 - 2018 i alle verneområdene i landet. Denne bestillinga ble videreført i 2020. Lofotodden nasjonalpark ble opprettet 22. juni 2018 og har ikke gitt dispensasjoner av dette slaget i det aktuelle tidsrommet. Det ble gitt en dispensasjon til gjenoppbygging av en hytte etter naturskade i 2020. Nasjonalparkstyret kommer sannsynligvis til å ha få saker av dette slaget i framtida, og har muligheten til å ha kontinuerlig oppfølging på utføring av dispensasjoner.

Ingen av bygningene og anleggene i Lofotodden nasjonalpark var lagt inn i verneområdeloggen på vernetidspunktet. Denne jobben er påbegynt i år, og vil være et viktig grunnlag for å ha kontroll på eventuelle ikke omsøkte tiltak i nasjonalparken i framtida.

To stier i nasjonalparken er det forbudt med sykling, til Bunessanda og Torsfjorden-Kvalvika. Øvrige stier er åpne for sykling. I sommer ble det imidlertid også observert en elektrisk sykkel på stien til Ryten. Elektriske sykler er i lovverket definert som motorkjøretøy, og er ikke tillatt i nasjonalparken. Med dagens etterspørsel og utvikling av elsykler blir de mer og mer lik vanlige sykler, og det kan være en utfordring å se forskjell på de i farta.

1.1.2 Anbefalte oppfølgingspunkter

- Fortsatt oppsyn med dronebruk på utvalgte områder i nasjonalparken.
- Oppsetting av verneskilt med underskilt på sentrale steder på yttersida og til fjells i forbindelse med grensemerking og med egne oppdrag på steder som ikke nås under grensemerkingen
- Bestilling fra forvaltningsmyndighet på kontroll av ferdigstilte dispensasjonssaker
- Fortsette jobben med registrering av alle bygg og anlegg i nasjonalparken
- Bevissthet rundt at en elsykkel kan være snarlige "vanlige" sykler

2 Hobbithula i Kvalvika er nå registrert i verneområdeloggen

1.2 Formidling og informasjon

1.2.1 Kort om aktiviteten

Formidling om vernet, naturen og kulturhistoria er en viktig del av arbeidet til SNO. En SNO-logo på klær eller på bilen ser ut til å føre til at folk tar kontakt, enten av nysgjerrighet om hva vi driver med eller for å diskutere noe de mener er kan være feil. Statistikken i feltdagboka viser at i alt 77 personer er blitt "informert", snakka med om nasjonalparken og lignende, gjennom tilfeldige møter på oppsynsturer.

SNO gir tilbakemelding og bidrar i arbeidet med hvordan besøksforvaltninga best mulig kan tilpasses Lofotodden nasjonalpark. I en region som er et nasjonalt turistmål og med noen populære "instagrampunkt" i selve nasjonalparken er det lett å se at utfordringene er annerledes enn i de fleste andre verneområdene.

Grensemerkingen av Lofotodden nasjonalpark er ikke gjennomført enda, og det er noe av grunnen til at oppsettingen av verneskilt ikke er gjennomført enda. En annen er treghet i innkjøp av utstyr som trengs for gjennomføring. Ved grensemerking i 2021 vil man få opp en del verneskilt i forbindelse med opp setting av gresemerker, og øvrige merker må settes opp som eget oppdrag.

1.2.2 Utviklingstrekk og anbefalt oppfølging

Det ligger store, spennende og uløste informasjonsoppgaver for å fremme natur- og kulturkvalitetene i nasjonalparken. Med en nasjonalpark med så mye besøk som Lofotodden så burde informasjon i mange former, både på nett, fysisk med skilt og gjennom naturveiledning i felt vært mer til stede. Nasjonalparkstyrets arbeid med besøksstrategi og det kommende nasjonalparksenteret vil bidra til dette. SNO vil fortsette, så langt det er mulig, å være mange steder og synlig i nasjonalparken gjennom sommersesongen.

SNO lokalt er blitt spurt om å delta på grensemerking av nasjonalparken, og vil i forbindelse med dette ha mulighet til å sette opp løveskilt på sentrale men lite tilgjengelige steder. Øvrige verneskilt må settes opp på eget oppdrag.

3 Nederlandske badeturister i Kvalvika

2. Bestillingsoppgaver

2.1.1 Føringer fra KLD, Miljødirektoratet og nasjonalparkstyre

I tillegg til de lovbestemte oppsynsoppgavene får SNO årlig bestillingsoppgaver fra flere forvaltningsnivåer. Det vil si statlig (klima- og miljødepartementet (KLD), Miljødirektoratet), regionalt (statsforvaltere, fylkeskommuner, nasjonalpark- og verneområdestyrer) og lokalt (kommuner med verneområdeansvar) nivå.

Nasjonalparkstyret kommer hvert år med Innspill om ønsket SNO-ressurs. Skjemaet for i år ligger utkvittert som vedlegg i dette dokumentet. Denne årsrapporten gir en tilbakemelding på mange av oppgavene.

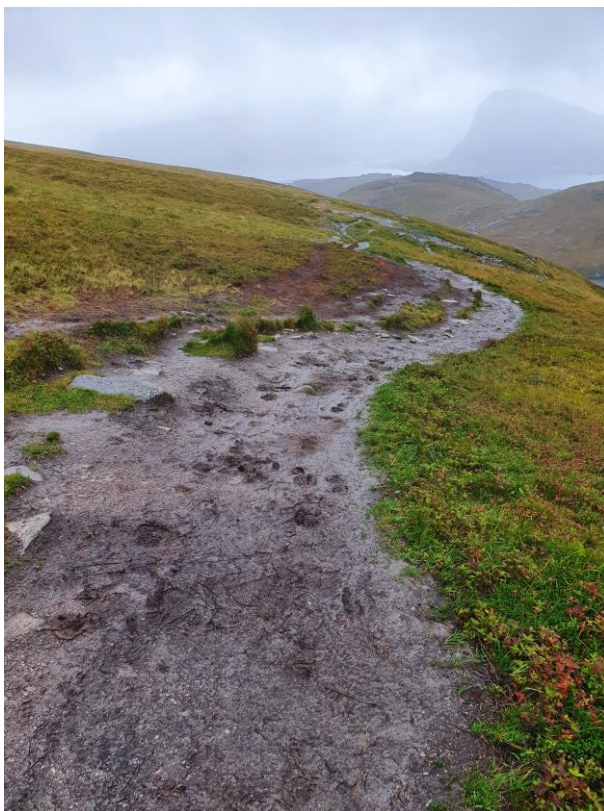
2.2 Forarbeider til stitilrettelegging

2.2.1 Aktiviteter og resultater

Nasjonalparkstyret har i årets bestillingsdialog lagt inn bestilling på midler til forprosjekt for stitilrettelegging på de to mest belastede stisystemene i nasjonalparken, Ryten-Kvalvika og Bunesfjord-Bunessanda, i tillegg til ønske om besøk av en ressursperson på stitilrettelegging/omlegging fra SNO.

Lofotodden hadde i 2020 to sentrale besøk i forbindelse med denne bestillingen. Først var Anne Rudsengen fra SNO Jostedalsskogen på besøk sist på juli. Det var da befaring med lokalt SNO og forvalter på strekningene Bunesfjorden-Bunessanda og til Kvalvika-Ryten. På sistnevnte befaring var også arbeidsgruppa til søknaden om Nasjonal Turiststi invitert med.

I september kom Anne Rudsengen tilbake sammen med Ole Runar Aabrekk fra Utmarksressurs AS. Aabrekk hadde fått bestilling fra forvaltningsmyndigheten om å utarbeide et forslag til tiltak på stien til Bunessanda og Kvalvika/Ryten innenfor vernegrensa. Også denne gangen var deler av arbeidsgruppa til prosjekt Nasjonal Turiststi med på befaringen til Kvalvika/Ryten. Disse dagene var nyttig kompetansebygging for lokalt og tilreisende SNO, forvalter og arbeidsgruppa for prosjektet Nasjonal Turiststi.

I juli ble det opprettet 6 målelinjer på stien mellom vernegrensa og Ryten. Dette kalles effektmåling og gjøres for å måle utvikling på slitasjen før og etter tilrettelegging.

2.2.2 Anbefalte oppfølgingspunkt

Oppretting av effektmåling på Ryten gjør det mulig å måle utviklingen av slitasjen før og etter tiltak. Stien over til Bunessanda går i til dels helt andre naturtyper, og har andre besøkstall og tilstanden her er ikke direkte sammenlignbar med tilstanden på Ryten. Det kan være en tanke å opprette effektmåling også her, for å måle virkning av eventuelle tiltak.

4 Stien på Ryten en fuktig septemberdag

2.3 Ferdselstelling

2.3.1 Aktivitet og resultat

Ferdselstelloene som SNO bruker har pyro-sensorer. Det vil si at de registrerer varmen på personen eller dyret som passerer ved sensoren. Sensoren blir montert så høyt oppe at den ikke skal telle sauer eller hudner. Teknologoen gjør det mulig å logge bevegelse i begge retninger med en nøyaktighet ned på timesnivå. Som i lignende teknologi vil det forekomme feilregistreringer. For eksempel hvis to personer går rett ved siden av hverandre kan de telles som en person. Man forsøker derfor å sette sensorene på et smalt parti av stien. I 2020 var det satt opp to ferdselstellere i parken, en på vestsida av Ågvatnet og en på stien innafor Selfjordhytta.

5 Telleren i Selfjorden

I tillegg kommer ferdselstelloene som er driftet av friluftsrådet. Her er det tellinger over tid for flere sentrale stier, blant annet ved stien over til Buessanda og til Kvalvika/Ryten.

Ågdalen

I Ågdalen er det en utfordring å sette ut ferdselstelloer da det er så mange forgreininger på stien. Men under befarung med forvalter ble det funnet et veldig bra punkt innenfor vernegrensa der stiene hadde samlet seg, stien smalnet inn og det var mulig å få plassert telleren skjult og i rett høyde. Ferdselstelloeren her ble satt ut 1. juli og hentet inn igjen 15. oktober. I denne perioden har den telt 1092 personer inn og 739 personer ut. Forskjellen i passeringer "ut" og "inn" kan sannsynligvis forklares med at det går an å gå rundt vannet.

Selfjorden

Telleren i Selfjorden ble satt opp i det lille granfeltet ved enden av grusvegen. I løpet av sommeren har en sti som ble vurdert som ubetydelig ved oppsetting av telleren utviklet seg til et svært tydelig alternativ til stien telleren er satt opp på. Dette går ut over nøyaktigheten på tellinga. For telleren ved Selfjordhytta har man ikke fått ut tallene i skrivende stund. Det jobbes med saken.

2.3.2 Anbefalte oppfølgingspunkter

Tross noe feilregistrering så er ferdselstelloene sannsynligvis av de beste metodene for å få en oversikt over antall personer som besøker en bestemt del av nasjonalparken. Med tallserier fra før og etter ulike tiltak som restaurering av stier eller skilting vil man ha et bedre grunnlag for god besøksforvaltning. Andre måter å få informasjon om antall besøkende i ulike deler av nasjonalparken kan være fra betalt parkering eller fra "Strava"-informasjon og lignende.

3. Vedlegg

Innspill om ønsket SNO ressurs. Utkvittert.		
År:	2020	
Bestiller:	Lofotodden nasjonalparkstyre	
Lofotodden	Forankring og beskrivelse av oppdraget	Utkvittering fra SNO
Tilsyn/kontroll	Oppsyn/kontroll med dronevirksomhet i nasjonalparken med fokus på Kvalvika/Ryten og Bunessanda.	Gjennomført. Ingen droner observert.
	Grensemerking	Ny plan for gjennomføring 2021.
Tiltak(skjøtsel/tilrettelegging)	Fjerning av 4 bilbatteri på Fuglhuken	Alternativ henting ordna av forvalter
	Fjerning av utedo på Bunessanda	Utsatt av forvaltningsmyndighet
Kartlegging/registrering/overvåking (inkludert bevaringsmål)	Fagperson SNO til bistand til forprosjekt for tilrettelegging på stien til Bunessanda og Kvalvika/Ryten.	Anne Rudsengen fra SNO Jostedalsbreen var på besøk for dette formålet i juli og i september.
	Betjening av 4 ferdselstellere	SNO mottok 3 ferdselstellere. 2 har vært ute i sommer. Av disse har en telt og en er usikker.
	Bistand uthentning av marint avfall, koordineres av prosjektet Clean Up Lofoten	Gjennomført før SNO var starta i jobben
Informasjon	Montering av 10-15 nye løveskilt	Ikke gjennomført
	Samarbeid om å publisere saker på nasjonalparkens facebookside	Gjennomført

Statens naturoppsyn

Telefon: 03400/73 58 05 00 | **Faks:** 73 58 05 01

E-post: post@naturoppsyn.no | **Nett:** naturoppsyn.no

Post: Postboks 5672 Torgarden, 7485 Trondheim

Besøksadresse: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim

Miljødirektoratet er et statlig forvaltningsorgan underlagt Klima- og miljødepartementet. Statens naturoppsyn (SNO) er Miljødirektoratets feltpersonell.

SNO ivaretar nasjonale miljøverdier og forebygger miljøkriminalitet. Oppgavene spenner fra kontroll og overvåking, til skjøtsel i verneområder, tilrettelegging i viktige natur- og kulturminneområder, informasjon og formidling.

SNO har også mange oppgaver knyttet til store rovdyr, både registrering av bestander, dokumentasjon av skader på husdyr og tamrein, og uttak av dyr det er gitt fellingstillatelse på. Ledelsen i SNO sitter i Trondheim, og vi har ca. 60 lokalkontor spredt over hele landet.